

оцінювати результати самостійної роботи студентів із урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, зацікавлювати та формувати пізнавальну потребу у іноземних студентів. Студенти-іноземці, які вже мають досвід перебування та навчання за кордоном швидше пристосовуються до навчання і життя в Україні.

Позитивно впливає на адаптацію іноземного студента у вищому навчальному закладі ділове та емоційне входження в колектив, насичене громадське життя в студентському середовищі, активна участь в загально-університетських заходах – таких як підготовка спільних свят, наукових конференцій, спортивних змагань, музичних фестивалів.

Отже, адаптацію іноземних студентів в Україні необхідно розглядати як комплексну програму, успішність якої визначається багатьма параметрами та критеріями, що значно підвищують якість навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах та дозволяє їм отримати відповідну професійну кваліфікацію.

УДК 378.14

Ірина Котовська

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Iryna Kotovs'ka

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ISSUES OF ADAPTATION OF INTERNATIONAL STUDENTS TO STUDYING PROCESS AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE

Політичні та економічні зміни, що відбулись в Україні за останнє десятиліття, внесли свої корективи щодо співробітництва нашої країни з іноземними державами. Зміни торкнулися й системи освіти. Система вищої освіти України проходить етап реформації та інтеграції до європейського простору, який передбачає активну співпрацю, обмін досвідом з вищими навчальними закладами країн світу, а також залучення до навчання іноземних громадян. За роки незалежності України рейтинг українських освітніх послуг на світовому рівні зростає, збільшується кількість іноземних громадян, які приїжджають для навчання у вищих навчальних закладах України. Прагнення збільшити кількість іноземних студентів, що навчаються в Україні, є зрозумілим, оскільки іноземні студенти – це не лише важливе джерело доходів українських ВНЗ, але вони також позитивно впливають на економіку України в цілому. Співпраця та тривалий процес навчання вимагає розробку не тільки засад навчального процесу, який би повністю відповідав світовим стандартам

вищої освіти, а й системи адаптації іноземних громадян до нового оточення, українського суспільства, культури, релігії, світогляду українського народу.

Актуальність дослідження адаптаційного процесу іноземців полягає перш за все в тому, що приїхавши у нову для себе країну, вони відчують певні труднощі на перших етапах свого життя в Україні. Можна виділити низку причин виникнення цих труднощів, а саме: відсутність мовних навичок, необхідних для професійного і побутового спілкування, складність соціальної та культурної адаптації в українському середовищі, відсутність методик, які б забезпечували адекватну соціалізацію іноземців в українському суспільстві. Отже, іноземні громадяни, що приїждять до України, неминуче повинні пройти складний адаптаційний процес.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури засвідчує, що в сучасній науці накопичено вже чималий обсяг доробок, які присвячені дослідженню проблеми адаптації людини в різних сферах її життєдіяльності, сутність і природа адаптації розглядається достатньо широко і різноманітно (Б.Г. Ананьєв, В.Г. Асєєв, Ф.Б. Березин, В.П. Зінченко, М.О. Іванова та ін.). Така велика кількість наукових праць ще раз підтверджує, що феномен адаптації є предметом дослідження фахівців різних галузей наукових знань.

Результати емпіричних досліджень в області адаптації показали, що існує низка чинників, які мають суттєвий вплив на процес адаптації:

- рівень освіченості індивіда (доведено, що успішно адаптуються молоді, високоінтелектуальні та високоосвічені люди);
- рівень особистісних властивостей людини (це повинні бути люди екстравертного типу, пріоритетними для яких є загальнолюдські цінності, люди, які вміло збережуть свою культурну ідентичність і з розумінням та повагою ставитимуться до норм, традицій, звичаїв нової культури);
- готовність особистості до змін, які її очікують, сформованість мотивації до адаптації (психологічно краще переживають зміни люди, які свідомо, добровільно прагнуть бути включеними в чужу групу. Індивіди, які готові до змін, опинившись в полікультурному суспільстві, як правило, частіше контактують з місцевим населенням, що зменшує рівень їхнього культурного шоку).

Адаптація є загальнонауковою проблемою і охоплює всі сторони життя людини. Можна виокремити складові, ключові елементи складного адаптаційного процесу:

- соціальна адаптація – пов'язана з ознайомленням із державним устроєм України, законами України, які стосуються іноземців, системою охорони здоров'я;
- культурна адаптація – стосується вивчення історії та культури, звичаїв та традицій України;
- лінгвістична адаптація – включає в себе інтенсивний курс вивчення української мови;
- інформаційна адаптація – передбачає створення або формування необхідного інформаційного забезпечення, наприклад, сайтів, розроблених для іноземців;

- психофізіологічна адаптація – полягає у пристосуванні до нових умов життя, оскільки доведено, що здоров'я людини змінюється у зв'язку з постійними змінами стану довкілля тощо.

Проте, попри наявність багатьох складових процесу адаптації, найскладнішим та наймасштабнішим її елементом для іноземних студентів в Україні є подолання мовного бар'єру. Якщо для студентів з пострадянських країн такої проблеми майже не існує, то для студентів з далекого зарубіжжя українська мова є дуже складною, важкою для запам'ятовування та вимови. Засвоєння елементарних навичок спілкування українською мовою займає велику кількість часу та зусиль.

Проблема адаптації іноземців до нового для них мовного, соціального і культурного середовища є актуальною не тільки для України, а й для всіх країн, в багатьох з яких впроваджені та успішно діють програми соціальної адаптації іноземних громадян.

Проте слід зазначити, що кращій адаптації студентів-іноземців до нового соціокультурного середовища сприяють дві групи факторів: ті, які залежать від студента і викладача. З боку студента важливими є: належний рівень базової підготовки, рівень знань української мови, індивідуальна здатність до навчання, особливості національного менталітету. Викладач, у свою чергу, повинен бути компетентним у викладанні свого предмета, володіти мовою спілкування і певними особистими якостями. Лише у такій співпраці можливо досягнути хороших результатів.

UDC 378.14

Mykola Pradivlyannyu, Olena Takul

Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, Ukraine

ADAPTATION OF FOREIGN STUDENTS IN VINNYTSIA NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY

The phenomenon of adaptation is one of the most important and most typical phenomena of social life in the XXI century. Nowadays the internationalization of higher education highlights the issue of adaptation of foreign students staying in an unusual society and foreign country.

The problems of internationalization of higher education in Ukraine are closely related to the problems of international students' adaptation to the living and studying conditions of a new linguistic-cultural environment. Solving these problems will be of strategic importance for strengthening the position of Ukraine in the international education market.

S. Vorozhbit understands adaptation to studying in universities as a complex, dynamic process driven by the interaction of subjective and objective socio-psychological, mental, physiological and physiological factors [1]. V.I. Slobodchikov emphasizes that adaptation to studying in universities is a complex multidimensional